

Valtuustoaloite asiakasmaksujen perinnän toteuttamisesta kestävä kehityksen mukaisesti

Espoo on valittu hollantilaisen Telos -instituutin vertailussa Euroopan kestävimmäksi kaupungiksi. Espoo-tarinassa asema päätettiin säilyttää, mikä edellyttää kestävä kehityksen periaatteiden toteutumista myös asiakasmaksujen perinnässä. Perinnässä on kyse ennen kaikkea kestävä kehityksen sosiaalisesta sekä taloudellisesta ulottuvuudesta.

Vuonna 2016 Espoon sosiaali- ja terveystoimen asiakasmaksuja laskutettiin noin 47 M€ arvosta (335 000 laskua), joista perintään siirtyi 44 000 laskua, arvoltaan 3,5M€. Näistä 20% meni ulosottoon eli päättyi kaupungin kannalta tuloksettomasti.

Espoon kaupunki ostaa asiakasmaksujen perinnän pääsääntöisesti Svea Perintä Oy:ltä, joka on osa pohjoismaisessa omistuksessa olevaa ja kymmenessä maassa toimivaa rahoitus- ja perintäalan konsernia; perintätoiminnan yhteisöverotuotot eivät siten jää Suomeen tai Espooseen. Svea Perintä Oy hoitaa Espoon perinnän varsin pienellä henkilöstöllä. Perinnän järjestämisen muodolla ei siten vaikuttaisi olevan Espoolle merkittävää taloudellista merkitystä.

Taloudellisesti kestävässä perintätoiminnassa huomioidaan paitsi kustannusten ja perinnän tuomien tulojen suhde, myös vero- sekä mahdollinen työllistävä vaikutus.

Julkisia sosiaali- ja terveystoimintaa käyttävät ensi sijassa lapsiperheet, pienituloiset, työttömät ja ikääntyvät henkilöt. Heille palveluista perittävät asiakasmaksut ovat usein käytettävissä oleviin tuloihin nähden merkittävä meno, jonka hoitaminen voi vaatia luopumista joistakin ruoka-, lääke- tai vaateostoista. Huomautus- ja perintäkulut muodostavat alkuperäiseen laskuun nopeasti merkittävän korotuksen, mikä vaikeuttaa maksusta selviytymistä entisestään. Mikäli perinnässä olevia maksuja ei määräaikaan mennessä pysty maksamaan tai mikäli velallinen ei pysty toteuttamaan tiukasti sidottua maksusuunnitelmaa, velka siirtyy ulosottoon, mistä seuraa velalliselle maksuhäiriömerkintä. Se vaikuttaa vuosien ajan muun muassa asunnon vuokraamiseen, vakuutuksien saamiseen - ja voi jopa evätä työnsaannin.

Sosiaalisesti kestävä perintätoiminta taas sisältää elementtejä, jotka ehkäisevät velallisten maksuvaikkeuksien pitkittymistä ja luottohäiriömerkintöjen syntyä esimerkiksi tarjoamalla ohjaus- ja tukipalveluita. Kaupungin organisaatiossa sosiaalityön eri muodot vastaavat tähän tarpeeseen, mutta asiakkaiden ohjautuminen lienee sattumanvaraisempaa toimeentulotuen siirryttyä Kelalle. Perintää hoitavilla yrityksillä ei ole nyt velvollisuutta tarjota joustavia tukipalveluita, jotka voisivat ehkäistä maksuvaikkeuksien pitkittymistä ja edistää merkittävästi myös perinnän onnistumista. Laki julkisista hankinnoista (29.12.2016/1397) mahdollistaisi taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävien kriteereiden painottamisen perintätoimintaa kilpailutettaessa.

Nykytavalla toteutettuna perintätoiminta kasvattaa maksuvaikkeuksissa olevien maksutaakkaa kohtuuttomasti, sekä lisää syrjäytymisvaaraa ja eriarvoisuutta. Tapa ei ole taloudellisestikaan riittävän kestävä.

Me allekirjoittaneet valtuutetut edellytämme Espoon selvittävän, miten taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä asiakasmaksujen perintä saavutetaan. Selvityksessä tulee vertailla toteutumista

- nykyvaihtoehdossa (Svea Perintä Oy)
- kaupungin omana toimintana
- kuntayhtymän/kuntien omistaman perintäyhtiön toimesta (esim. Taitoa Kuntaperintä Oy)

Mika Kauste
Liisa Kivekäs
Johanna Värmälä
Nina Heinikoski
Özdemir Ekim
Noora Koponen
Rauli Virtanen
Verna Finström

Tiina Ahlfors
Leena Luhtanen
Jaana Wessman
Aulikki Pentikäinen
Juri Aaltonen
Risto Nevanlinna
Mari Anthoni
Hanna Partanen

Maria Guzenina
Kari Uotila
Martti Hellström
Pinja Nieminen
Tiina Pursula
Helka Hosia
Saara Hyrkkö
Tiina Elo

